

dr hab. Andrzej Wasilewski
Akademia Sztuki w Szczecinie

Recenzja rozprawy doktorskiej Pana mgr Radosława Sirko
„Poza audialne manifestacje i epifenomeny dźwięku.
Intermedialność i multisensoryczność sygnałów audio”

Dane o doktorancie: wykształcenie, działalność dydaktyczna, naukowo-badawcza i artystyczna

Radosław Sirko urodził się 17 stycznia 1987 roku w Tychach.

W latach 2006-2009 studiował na Uniwersytecie Jagiellońskim – studia dzienne licencjackie na kierunku Kulturoznawstwo: Porównawcze studia cywilizacji, zakończone dyplomem licencjata (tytuł pracy: *Ponad wyznaniowy i naukowy charakter nowej duchowości. Próba spojrzenia na nową duchowość jako na uniwersalistyczną religię ponowoczesności*).

W ramach programu stypendialnego Erasmus studiował na Katolickim Uniwersytecie Lwańskim w Leuven (Belgia) w 2010 roku.

W latach 2010-2011 studium na kierunku Asystent Operatora Dźwięku w Regionalnym Ośrodku Edukacji w Katowicach – zakończone przeniesieniem.

W latach 2009-2011 odbył studia dzienne na Uniwersytecie Jagiellońskim na kierunku Kulturoznawstwo specjalność Poznawcze studia cywilizacji, zakończone dyplomem magisterskim (tytuł pracy: *Szum i hałas na marginesie przemysłu muzycznego: pomiędzy artystycznym eksperymentem, ludyczną parodią, subwersją i destrukcją. Historyczna, kulturowa i społeczna analiza zagadnienia na przykładzie dwóch ekstremalnych kultur dźwiękowych – japońskiego noise'u i norweskiego black metalu*)

W latach 2011-2012 studium na kierunku Asystent Operatora Dźwięku w Regionalnym Ośrodku Edukacji w Poznaniu, zakończone dyplomem technika realizacji dźwięku.

W latach 2012-2013 studia dzienne, uzupełniające na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach na kierunku Kulturoznawstwo: Filmoznawstwo i Wiedza o Nowych Mediach, zakończone przeniesieniem.

W latach 2013-2014 odbył kolejne studia dzienne na Uniwersytecie Warszawskim na kierunku Kulturoznawstwo: Filmoznawstwo i Wiedza o Nowych Mediach, uzyskując absolutorium.

W latach 2014-2015 studia doktoranckie na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach, na kierunku Kulturoznawstwo, w zakładzie Filmoznawstwa i Wiedzy i Mediach.

W latach 2015-2017 studia doktoranckie na Uniwersytecie Artystycznym w Poznaniu na kierunku Intermedia.

Jako dydaktyk prowadził i współprowadził warsztaty związane z obszarem szerokiego rozumienia dźwięku: realizacji dźwięku, produkcji muzyki, nagłaśniania partycypacyjnego. Prowadził także konserwatoria, wykłady. Ponadto uczestniczył w prelekcjach – dyskusjach, organizował występy muzyczne, projekcje, słuchowiska i warsztaty.

W ramach swojej pracy badawczej brał udział między innymi w międzynarodowym projekcie *Sound of Culture-Culture of Sound: The Other The Self #3: On Gender, Voice, Language*. Jego teksty były publikowane w czasopiśmie: *Glissando*, *Opcje*, *Ha!art*, katalogu powystawowym *13 Przeglądu Sztuki Survival*, książce *Poza Rejestrem. Rozmowy o muzyce i prawie autorskim*.

Działalności artystyczna Radosława Sirko skoncentrowana jest wokół działań audialnych, muzycznych eksperymentów, koncertów, edycji dźwięku.

Jako muzyk występuje pod pseudonimem *Duy Gebort* (przewrotne nawiązanie do Guy'a Ernesta Deborda – francuskiego pisarza, filozofa, myśliciela politycznego, filmowca, przedstawiciela grupy Socialisme ou Barbarie oraz członka i założyciela Międzynarodówki Letrystycznej i Międzynarodówki Sytuacjonistycznej)

Prezentował swoje realizacje na kilkudziesięciu koncertach / festiwalach / wydarzeniach w kraju i zagranicą (Rosja, Hiszpania, Szwajcaria, Bułgaria, Białoruś, Belgia).

Kooperował w rozmaitych konfiguracjach z Wiktorem Milczarkiem, Wawrzyńcem Hłasko, Bartoszem Zaskórkim, Krzysztofem Sokołem, a także w większych formacjach (kilkugodzinny występ z trzynastoma artystami – Biuro Dźwięków Katowice). Występował jako *Mchy i Porosty* i *Sir Rad*, z grupą *ETC*.

Komponuje, eksperymentuje, nagrywa, tworzy remixy. Realizuje mastering takich formacji jak: *Mchy i porosty*, *Astma*, *wrong dials*, *Micromelancolie*. Jest założycielem labelu muzycznego *Audile Snow* wraz z Joanną Plewnią.

W latach 2014-2015 zrealizował film pt *Pogłos/Revereration* dzięki środkom pozyskanym w ramach stypendium Młoda Polska. Pracowała jako scenarzystka, reżyser, producent, realizator dźwięku, montażysta. Film dokumentuje partyzanckie działania audialne w opuszczonych miejscach, dostępny jest na kanale Youtube artysty (<https://youtu.be/bl-NwLUb2Ag>)

Radosław Sirko posługuje się językami: angielskim w stopniu zaawansowanym, niemieckim w stopniu średnio-zaawansowanym, japońskim w stopniu słabo-zaawansowanym.

Recenzja rozprawy teoretycznej

Tytuł rozprawy *Poza audialne manifestacje i epifenomeny dźwięku.*

Intermedialność i multisensoryczność sygnałów audio eksplikuje ścieżkę, którą podąża autor. Szalenie wąski obszar niejako „pomiędzy”. Pomiędzy obrazem i widzeniem, dźwiękiem i słyszeniem, pojęciami słyszenia i widzenia i ich ewoluującymi desygnatami. Zjawiska wtórne towarzyszące rozchodzeniu się fali dźwiękowej, są jakby w epicentrum zainteresowań Radosława Sirko, niesłychanie aktywnie eksplorującego pogranicza, wykraczając poza dualizmy przeciwstawnych pojęć.

Porządek psycho-akustyczny versus porządek fizyczny nie wykluczają się, tylko otwierają kolejne pola interpretacyjne niemal jak pulsujący strumień ekstatycznie wyartykułowanych hałasów generatywnych w cyfrowych trzewiach hard i software’u.

Autor z humanistyczno-naukową manierą daje temu wyraz w swojej rozprawie, z dużą dezynwolturą ale i erudycją, cwałuje od filozofii pitagorejczyków do symulakru Jeana Baudrillarda z prędkością dźwięku.

Z zacięciem metodologicznym, popartym obszerną literaturą, kategoryzuje zjawiska i obiekty akustyczne. Wyszczególnia: ultradźwięki, infradźwięki, tony izochroniczne, bity binuarne, DOSy – dźwiękowe narkotyki, rozmaite odmiany szumu (biały, szary), glitche, zjawiska otoemisji, cymatyki czy wreszcie akustoforezy. Poddaje pod namysł, iż powyższe zjawiska, będące peryferiami klasycznych studiów dźwiękowych, mogą być percepowane inaczej niż tradycyjnie poprzez zmysł słuchu. Dowodzi, iż podmiot jest w stanie ich doświadczać poza receptywnie. Wskazuje także na swobodny przepływ formy potoku informacji dzięki rewolucji cyfrowych narzędzi. Możliwa jest zamiana danych wizualnych na dane audialne, a następnie na dane tekstowe. Konsekwencja podobieństwa kodowania informacji przez

system zero-jedynkowy daje nieograniczoną możliwość przelewaniu się form, wcześniej autonomicznych. Następuje zjawisko post-dźwięku. Nie są to bynajmniej częstotliwości niesłyszane przez ludzkie ucho poza skalą 20 – 20 000 Hz, raczej zjawisko peryferiów rytualizujących dźwiękową subwersję – parafrazując: uwalnianie jego brzmienia od pierwotnej wersji.

Obserwując działania mojego ulubionego czeskiego multi artysty Petra Váleka, kiedy ze swoistym czeskim post humorem, popętnia szereg czynności performatywnych, w efekcie doprowadzających do wrażenia, iż gra utwór noisowy na wszystkim co wpadnie mu w rękę, zastanawiam się nad dyskretnie unoszącymi się oparami absurdu naddawania znaczeń w celu sankcjonowania własnych działań. Chociaż przykrótka, zawsze w gotowości, występująca w różnym stopniu wymiętoszenia marynarka Petra Váleka zdaje się mieć inny wymiar niż błyszcząca Oskara Dawickiego, tworząc, cytując autora rozprawy, „sensy na poziomach innego rzędu”.

Pozwalając się wybrzmieć mojej ewokacji chciałbym w 4 minucie 33 sekundzie przytoczyć słowa Alexa Rossa „Kompozycja XXI wieku zdaje się mieć pękniętą osobowość – czasem pragnie objąć wszystko, innym razem uwolnić się od świata.”*

Recenzja części artystycznej

Część artystyczna pracy doktorskiej to ultradźwiękowa instalacja składająca się z czterech form graniastosłupów nawiązujących do pryzmatów, prawdopodobnie wykonanych z materiału typu pleksi. Ustawione są względem siebie w taki sposób, że każdy jest niejako połączony z kolejnym, tworząc obieg zamknięty. Wewnątrz znajduje się woda, oraz przetworniki piezoelektryczne, w tym wypadku pełniące funkcję dyfuzorów – podobnie jak w nawilżaczach powietrza. Rozpylając wodę tworzą delikatną mgiełkę, skraplającą się na ścianie i spływającą do kolejnego graniastosłupa.

Zestawiając szkic tej instalacji z częścią teoretyczną odnoszę wrażenie jakoby autor zbudował instrument audio-wizualny, a właściwie instrument, który można ulokować w przestrzeni „pomiędzy” wizualnością i audialnością – gdzieś na peryferiach. Instrument epifenomeniczny umykający wszelkiej percepcji. Delikatna mgiełka ukrywa sprawczą siłę ultradźwięków, które jak opisuje autor „są powszechnie stosowane w medycynie,

---

* Alex Ross, Reszta jest hałasem. Słuchając dwudziestego wieku, PWN Warszawa 2011, str 576

weterynarii, rehabilitacji, fizykoterapii i kosmetologii.” Idąc dalej tym tropem można by pomyśleć o muzykoterapeutyczno-medytacyjnym charakterze instalacji Radosława Sirko.

Uwolnić się od świata czy objąć wszystko... pomiędzy

Konkluzja

Dysertacja doktorska *Poza audialne manifestacje i epifenomeny dźwięku. Intermedialność i multisensoryczność sygnałów audio* w części teoretycznej jak i praktycznej ma wymiar pogłębionej filozoficznej refleksji poświęconej szeregu zjawisk dotyczących peryferyczności i intermedialności medium. Konwencja humanistyczno-naukowej publikacji oraz minimalistyczna propozycja instalacji są względem siebie komplementarne. Część artystyczna jest konsekwencją refleksji sformułowanej w części teoretycznej.

Moją recenzją pragnę wyrazić poparcie i rekomendować Pana mgr Radosława Sirko do uzyskania tytułu doktora sztuki w zakresie sztuk plastycznych, w dyscyplinie sztuki piękne.

Aneta Wasiluk